

9. cvičení Samoadjungované operátory, 2023

Příklad 1. Uvažujme samoadjungovaný lineární operátor $\varphi : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$, $\varphi(x) = Ax$, kde

$$A = \begin{pmatrix} 4 & 2 & 2 \\ 2 & 4 & 2 \\ 2 & 2 & 4 \end{pmatrix}.$$

Najděte vlastní čísla tohoto operátoru a ortonormální bázi v $\mathbb{R}^3$, která je tvořena vlastními vektory operátoru φ . Napište podobnost mezi maticí A a diagonální maticí s vlastními čísly na diagonále.

Příklad 2. Uvažujme kvadratickou formu f zadanou v souřadnicích standardní báze takto

$$f(x) = 4x_1^2 + 4x_2^2 + 4x_3^2 + 4x_1x_2 + 4x_1x_3 + 4x_2x_3.$$

Najděte ortonormální bázi, v jejíž souřadnicích má kvadratická forma f diagonální tvar. Ten rovněž napište.

Příklad 3. Uvažujme kvadratickou formu g zadanou v souřadnicích standardní báze takto

$$g(x) = 17x_1^2 + 14x_2^2 + 14x_3^2 + 4x_1x_2 - 4x_1x_3 + 8x_2x_3.$$

Najděte ortonormální bázi, v jejíž souřadnicích má kvadratická forma g diagonální tvar. Ten rovněž napište.

Příklad 4. V souřadnicích standardní báze napište matici kolmé projekce $P : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ na rovinu

$$x_1 + x_2 + x_3 = 0.$$

Ukažte, že P je samoadjungovaný operátor.

Příklad 5. Ukažte, že:

- (1) Regulární matice tvaru $n \times n$ s prvky v $\mathbb{R}$ nebo v $\mathbb{C}$ s operací násobení matic tvoří grupu. Tyto grupy označujeme $GL(n, \mathbb{R})$, resp. $GL(n, \mathbb{C})$.
- (2) Množina ortogonálních matic tvaru $n \times n$ tvoří podgrupu grupy $GL(n, \mathbb{R})$. Označujeme ji $O(n)$.
- (3) Regulární reálné symetrické matice tvaru $n \times n$ netvoří podgrupu v grupě $GL(n, \mathbb{R})$.

Poznámka. Někteří studenti se s pojmem grupy ještě nesetkali, je potřeba říci, co to je.

Další úlohy

Příklad 1. [Studijní materiály v ISu, domácí úkoly ke cvičení č. 11, úloha 2.]

V souřadnicích standardní báze napište matici kolmé projekce $P : \mathbb{R}^3 \rightarrow \mathbb{R}^3$ na rovinu

$$3x_1 + 4x_2 + 5x_3 = 0.$$

Ukažte, že P je samoadjungovaný operátor.

Příklad. 2. [Studijní materiály v ISu, domácí úkoly ke cvičení č. 11, úloha 3b.]

Uvažujme kvadratickou formu g zadanou v souřadnicích standardní báze takto

$$g(x) = 2x_1^2 + 5x_2^2 + 5x_3^2 + 4x_1x_2 - 4x_1x_3 - 8x_2x_3.$$

Najděte ortonormální bázi, v jejíž souřadnicích má kvadratická forma g diagonální tvar. Ten rovněž napište.